

Parshat Vaetchanan: Hanhagat Hashem – How God Guides the World

(1) דברים פרק ג

(כג) ואתחנן אל יְקוֹק בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר: (כד) אֲדֹנָי יְקוֹק אַתָּה הַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלְךָ וְאֶת יְדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וּכְגִבוּרֹתֶיךָ: (כה) אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַהַר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבֵּנוּ: (כו) וַיִּתְעַבֵּר יְקוֹק בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר יְקוֹק אֵלַי רַב לְךָ אֵל תּוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדַבְּרֵי הַזֶּה: (כז) עֲלֶה רֹאשׁ הַפָּסָגָה וְשֵׂא עֵינֶיךָ יְמִה וְצַפְנָה וְתִימְנָה וּמִזְרְחָה וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: (כח) וְצוּ אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקֵהוּ וְאַמְצֵהוּ כִּי הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אוֹתָם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: (כט) וַיָּנֹשֶׁב בְּנֵי אֱמֹל בֵּית פְּעוֹר: פ

(2) דברים פרק ד

(א) ועתה ישראל שמע אל החקים ואל המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם לעשות למען תחיו ובאתם וירשתם את הארץ אשר יקוק אלהי אתכם נתן לכם: (ב) לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמר את מצות יקוק אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם: (ג) עיניכם הוראת את אשר עשה יקוק בבעל פעור כי כל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו יקוק אלהיך מקרבך: (ד) ואתם הדבקים ביקוק אלהיכם חיים כלכם היום: (ה) ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים כאשר צונו יקוק אלהי לעשות כן בקרב הארץ אשר אתם באים שמה לרשתה: (ו) ושמרתם ועשיתם כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעו את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה: (ז) כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרבים אליו כיקוק אלהינו בכל קראנו אליו: (ח) ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת אשר אנכי נתן לפניכם היום:

(3) דברים פרק ד

(כה) כי תוליד בנים ובני בנים ונושנתם בארץ והשחתם ועשיתם פסל תמונת כל ועשיתם הרע בעיני יקוק אלהיך להכעיסו: (כו) העידתי בכם היום את השמים ואת הארץ כי אבד תאבדון מהר מעל הארץ אשר אתם עברים את הירדן שמה לרשתה לא תאריכו ימים עליה כי השמד תשמדון: (כז) והפיץ יקוק אתכם בעמים ונשאתם מתי מספר בגוים אשר ינהג יקוק אתכם שמה: (כח) ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר לא יראו ולא ישמעו ולא יאכלו ולא יריחו: (כט) ובקשתם משם את יקוק אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך: (ל) בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עד יקוק אלהיך ושמעת בקולו: (לא) כי אל רחום יקוק אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח את ברית אבתיך אשר נשבע להם: (לב) כי שאל נא לימים ראשנים אשר היו לפניך למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה השמים הנהיה כדבר הגדול הזה או הנשמע כמהו: (לג) השמע עם קול אלהים מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה ויחי: (לד) או הנסה אלהים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באתת ובמופתים ובמלחמה ובדי חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים גדלים ככל אשר עשה לכם יקוק אלהיכם במצרים לעיניך: (לה) אתה הוראת לדעת כי יקוק הוא האלהים אין עוד מלבדו: (לו) מן השמים השמייעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך האש: (לז) ותחת כי אהב את אבתיך ויבחר בזרעו אחריו ויוצאך בפניו בכחו הגדול ממצרים: (לח) להוריש גוים גדלים ועצמים ממך מפניך להביאך לתת לך את ארצם נחלה כיום הזה: (לט) וידעת היום והשבת אל לבבך כי יקוק הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד: (מ) ושמרת את חקי ואת מצותיו אשר אנכי מצוה היום אשר ייטב לך ולבניך אחריו ולמען תאריך ימים על האדמה אשר יקוק אלהיך נתן לך כל הימים: פ

(4) בראשית פרק נ

(טו) ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אתו: (טז) ויצונו אל יוסף לאמר אביך צוה לפני מותו לאמר: (יז) זה תאמרו ליוסף אָנָּה שָׂא נָא פֶּשַׁע אֲחִיךָ וְחַטָּאתָם כִּי רָעָה גְּמָלוֹךְ וְעַתָּה שָׂא נָא לִפְשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי אֲבִיךָ וַיִּבֶן יוֹסֵף בְּדִבְרָם אֱלֹהֵי: (יח) וילכו גם אחיו ויפלו לפניו ויאמרו הננו לך לעבדים: (יט) ויאמר אלהם יוסף אל תיראו כי התחת אלהים אני: (כ) ואתם חשבתם עלי רעה אלהים חשבה לטובה למען עשה כיום הזה להחית עם רב: (כא) ועתה אל תיראו אנכי אכלכל אתכם ואת ספכם וינחם אותם וידבר על לבם:

(5) שמואל ב פרק טז

(ה) וּבָא הַמֶּלֶךְ דָּוִד עַד בְּחוּרִים וְהָיָה מִשֵּׁם אִישׁ יוֹצֵא מִמִּשְׁפַּחַת בֵּית שְׁאוּל וְשָׂמוּ שְׁמֵי בֶן גֵּרָא יֵצֵא יְצֵא וּמִקְלָל:
 (ו) וַיִּסְקַל בְּאַבְנִים אֶת דָּוִד וְאֶת כָּל עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְכָל הָעָם וְכָל הַגִּבּוֹרִים מִיְמֵינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ: (ז) וְכֹה אָמַר שְׁמַעִי
 בְּקָלְלוֹ יָצָא צֵא אִישׁ הַדְּמִים וְאִישׁ הַבְּלִיעֵל: (ח) הַשִּׁיב עֲלֶיךָ יְקֹנֵק כָּל דְּמֵי בֵּית שְׁאוּל אֲשֶׁר מְלַכְתָּ תַּחֲתָיו וַיִּתֵּן יְקֹנֵק
 אֶת הַמְּלוּכָה בְּיַד אַבְשָׁלוֹם בְּנֵךְ וְהִנֵּךְ בְּרַעְתְּךָ כִּי אִישׁ דְּמִים אֶתָּה: (ט) וַיֹּאמֶר אַבִּישִׁי בֶן צְרוּיָה אֶל הַמֶּלֶךְ לְמָה יְקַלֵּל
 הַכֶּלֶב הַמֵּת הַזֶּה אֶת אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ אֲעֵבְרָה נָא וְאָסִירָה אֶת רֵאשׁוֹ: ס
 (י) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מָה לִּי וְלָכֶם בְּנֵי צְרוּיָה
 כֹּה יְקַלֵּל כִּי יְקֹנֵק אִמֵּר לוֹ קַלֵּל אֶת דָּוִד וּמִי יֹאמֶר מִדּוֹעַ עֲשִׂיתָה בֶן: ס
 (יא) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל אַבִּישִׁי וְאֶל כָּל
 עַבְדָּיו הִנֵּה בְנֵי אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֵי מִבְּקֶשׁ אֶת נַפְשִׁי וְאֶף כִּי עֲתָה בֶן הַיְמִינִי הִנְחוּ לוֹ וַיְקַלֵּל כִּי אָמַר לוֹ יְקֹנֵק: (יב)
 אוֹלֵי יִרְאֵה יְקֹנֵק בְּעֵינָי וְהַשִּׁיב יְקֹנֵק לִי טוֹבָה תַּחַת קַלְלָתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה: (יג) וַיֵּלֶךְ דָּוִד וְאַנְשָׁיו בְּדָרֶךְ ס
 וְשְׁמַעִי
 הַלֵּךְ בְּצֹלַע הַהָר לְעַמְתּוֹ הַלּוֹךְ וַיְקַלֵּל וַיִּסְקַל בְּאַבְנִים לְעַמְתּוֹ וְעַפְרָה בְּעַפְרָה: פ

(6) מלכים א פרק ב

(ז) וּלְבָנֵי בְרִזְלֵי הַגִּלְעָדִי תַעֲשֶׂה חֶסֶד וְהָיוּ בְּאֹכְלֵי שֶׁלֶחֶן כִּי כֹן קָרְבוּ אֵלַי בְּבְרַחֵי מַפְגֵּי אַבְשָׁלוֹם אַחִיד: (ח) וְהִנֵּה
 עַמֶּךָ שְׁמַעִי בֶן גֵּרָא בֶן הַיְמִינִי מִבְּחָרִים וְהוּא קַלְלָנִי קַלְלָה נִמְרָצָת בַּיּוֹם לְכַתִּי מַחֲנִים וְהוּא יֵרֵד לְקִרְאֵתִי הַיְרֵד
 וְאַשְׁבַּע לוֹ בִּיקוּק לֵאמֹר אִם אֲמִיתְךָ בְּחָרֵב: (ט) וְעֲתָה אֵל תִּנְקְהוּ כִּי אִישׁ חֶכֶם אֶתָּה וַיִּדְעַת אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לוֹ
 וְהוֹרַדְתָּ אֶת שִׁיבְתוֹ בְּדָם שְׁאוּל: (י) וַיִּשְׁכַּב דָּוִד עִם אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרָה בְּעִיר דָּוִד: פ

(7) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ס עמוד ב

אמר רב הונא אמר רב משום רבי מאיר, וכן תנא משמיה דרבי עקיבא: לעולם יהא אדם רגיל לומר - כל דעביד רחמנא, לטב עביד.

(8) שולחן ערוך אורח חיים סימן רל

סעיף ה לעולם יהא אדם רגיל לומר: כל מה דעביד רחמנא, לטב עביד.

(9) משנה מסכת אבות פרק ב

משנה ד הוא היה אומר: עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו, בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצונו אחרים מפני רצונך. . .

(10) תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צז עמוד ב

רבי אליעזר אומר: אם ישראל עושין תשובה - נגאלין, ואם לאו - אין נגאלין. אמר ליה רבי יהושע: אם אין עושין תשובה אין נגאלין? אלא הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב.

(11) דברים פרק ו

(ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְקֹנֵק אֱלֹהֵינוּ יְקֹנֵק אֶחָד: (ה) וְאֶהְבֵּת אֶת יְקֹנֵק אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ: (ו) וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ: (ז) וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָד וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלַכְתְּךָ בְּדַרְכְּךָ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: (ח) וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְטָטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: (ט) וּכְתַבְתָּם עַל מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: ס

(12) רש"י דברים פרק ו פסוק ד

(ד) ה' אלהינו ה' אחד - ה' שהוא אלהינו עתה ולא אלהי האומות, הוא עתיד להיות ה' אחד, שנאמר (צפניה ג, ט) "כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה'", ונאמר (זכריה יד, ט) "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד":

(13) דברים פרק ז

(ו) כִּי עִם קְדוּשַׁת אֶתָּה לִיקוּן אֱלֹהֶיךָ בְּךָ בְּחַר יְקֹנֵק אֱלֹהֶיךָ לֹא לְעַם סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה:
 (ז) לֹא מִרְבֶּכֶם מִכָּל הָעַמִּים חֶשֶׁק יְקֹנֵק בְּכֶם וַיִּבְחַר בְּכֶם כִּי אַתֶּם הִמְעַט מִכָּל הָעַמִּים: (ח) כִּי מֵאַהֲבַת יְקֹנֵק אַתֶּם וּמִשְׁמָרוֹ אֶת הַשְּׁבִיעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתִּיכֶם הוֹצִיא יְקֹנֵק אַתֶּם בְּיַד חֲזָקָה וַיַּפְדֶּךָ מִבֵּית עַבְדִּים מִיַּד פְּרַעַה מֶלֶךְ מִצְרַיִם: (ט) וַיִּדְעַת כִּי יְקֹנֵק אֱלֹהֶיךָ הוּא הָאֱלֹהִים הָאֵל הַנֶּאֱמָן שֶׁמֶר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאַהֲבֵיו וּלְשַׁמְרֵי מִצְוֹתָיו לְאַלְפֵי דוֹר: (י) וּמִשְׁלָם לְשִׁנְאָיו אֶל פְּנֵיו לְהַאֲבִידוֹ לֹא יֵאָחֵז לְשִׁנְאוֹ אֶל פְּנֵיו יִשְׁלָם לוֹ: (יא) וְשִׁמְרַת אֶת הַמִּצְוָה וְאֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם: פ

